

mint tisztán külső ismérvek a bűnöző foglalkozásnak kiemelkedő veszélypontjai (le risque du métier). E kockázat az elsötétítés idejére fatálisán felszökött.

Nem érdektelen ily jogszabályok mellett az sem, hogy milyen bűncselekmények azok, amelyekkel szemben a legsúlyosabb megtorlással való fenyegetés sem éri el nyomban a szükséges hatást. A kéthónapos légvédelmi készség túlságosan rövid idő ahhoz, hogy a bűnözési krónikából általános érvényű megállapításokra lehetőséget nyújtó statisztikai adatokat merítsünk. A rendelkezésünkre álló közleményekből mégis megállapíthatjuk, hogy az emberi élet ellen elkövetett bűncselekmények nem szaporodnak az elsötétítés hatása alatt. B cselekmények számbelileg egyébként is jelentéktelenek hazai kriminalitásunkban. (A fővárosban elkövetett összes bűncselekmények 1%-át sem érik el az ilyen bűnesetek.) Arról sincsen értesülésünk, hogy az egyébként nagyszámban elkövetett testi sértésekre az elsötétítés hatással lenne. Némi emelkedés észlelhető a rablásnál — különösen vidéken. Így azután főként a lopások foglalkoztatják a statáriális bíróságokat. A lopás tudvalevőleg az a bűncselekmény, amelynek elkövetésére a legtöbb az alkalom és amely a legközvetlenebb haszonnal kecsegtet. Magyarországon az összes feljelentések 25%-a történik lopás miatt és az összes elítéltek 20%-a tolvaj. Ahol pedig a bűnöző ösztön ennyire összpontosul, ott a legsúlyosabb büntetés visszaretentő hatása is csak hosszabb idő után következhet be.

Ha azt vizsgáljuk, hogy mi a magyarázata, hogy gyakran még csekélyebb értékű holmi megszerzése végett is minduntalan vállalják egyesek a halálbüntetés veszélyét, ismét csak a bűnözőnek általában megnyilvánuló, saját ügyében optimizmusra hajló mentalitása tűnik elénk. Mindegyik abban bíz, hogy ő eléggé ügyes ahhoz, hogy rajta ne érvék. Óvatosabb lesz póruljárt társainál. E gyámoltalan bizakodás tűnik ki még a statárium alá vontak védekezéséből is. Abban reménykednek, ha azzal védekeznek, hogy nem tudták, hogy a lopásnak most ily végzetes következménye van, vagy hogy az elsötétítési idő előtt vagy után követték el a cselekményt, majd csak megússzák a bajt. Nyilván hosszabb idő kell ahhoz is, hogy az ily védekezésnek a nyomozás pontos megállapításaival szemben való céltalansága a bűnözők világában köztudomásúvá váljon. Ez is egyik célja a kíméletet nem engedő rögtönbíráskodásnak.

Bármennyire szükségesnek látjuk is ezek után az elsötétítés bűnözőire szabott könyörtelen elbánást, éppen annyira óhajtandónak tartjuk, hogy ennek az intézkedésnek alkalmazására minél ritkábban legyen szükség.

AUER GYÖRGY

AGROMÉRNÖK — GAZDAMÉRNÖK

A MAGYAR SZEMLE szeptemberi számában jelent meg Magyar Attila írása „Gazdamérnök“ címen. Szeretnék egynéhány megfontolást hozzáfűzni ehhez a kérdéshez a Műegyetemi Mezőgazdasági Hallgatók nevében.

Hazánk mezőgazdaságának várható nagyarányú fejlődése és átalakulása természetszerűleg megkívánja a műszaki képzettségű mezőgazdasági szakemberek nevelését, mert az átalakulás irányítását és végrehajtását ilyen szakembereknek kell majd elvégezniük. A fejlődés iránya sokoldalú. Gyakran hangoztatott szociálpolitikai eszköz a földbirtokreform, de legalább oly fontos eszköz a talajjavítás és az üzemintenzitás fokozása, mert ez való-

ságos többletet jelent az előbbi módszer kényszerű határaival és a nemzetgazdaságra kifejtett időleges visszahatásaival szemben. A mezőgazdasági ipar szintén hatalmas fejlődés alatt áll. Világpiaci szemszögből versenyképes nehézipart egy agrárállam csak minőségi termelés útján fejleszthet ki, lehetőségei ennél fogva korlátozottak; ugyanakkor mezőgazdasági iparának lehetőségei a meglévőkhöz mérten hatalmasan fokozhatók, mert ezáltal terményeinek minőség-állandóságát, raktározhatóságát, forgalomképességét, egyszerűen világpiaci értékét fokozza.

Mezőgazdaságfejlesztés és mezőgazdasági iparfejlesztés egyaránt technikai szakembereket kíván. Általános, gépész-, vegyész-, építész- és erdőmérnökök dolgoznak a mezőgazdaság szolgálatában, de munkájuk mindig a szakmájuk által elhatárolt területeken a legértékesebb, nem pedig ott, ahol gazdákra van szükség. A mérnök technikus. Tanulmányai és hivatása arra készíti, hogy a gyakorlati világot is matematikai és mechanikai elveken keresztül vizsgálja. Bizonyos, hogy nem bíznánk mérnökre orvosi, állatorvosi, vagy akár növényegészségügyi feladatot. Az ellentét azonnal feltűnik és bárki beláthatja a különbséget. A mérnök világszemlélete mechanikai, az orvosé és állatorvosé pedig biológiai. Ne is említsük a jogász és közgazdász szemléletének különbözőségét.

A mezőgazda hivatása egyesíteni a biológiai, technikai és közgazdasági szemléletet. Ebben rejlik a tanulmányok nehézsége és egyben szépsége is. Az alap kétségkívül természettudományi, helyesebben biológiai. Erre az alapra fel lehet építeni a szükséges technikai ismereteket is. Lényeges különbség ugyanis, hogy mérnök kap-e rövid mezőgazdasági átképzést, vagy egy természettudományiig képzett mezőgazda kap olyan technikai továbbképzést, melynek segítségével a mezőgazdaság területén előforduló mérnöki feladatokat megoldhatja. A különbség akkor lesz szembeötlő, ha figyelembe vesszük azt az alapvető és el nem hagyagolható tételt, hogy a mezőgazdaságban végzett minden munka és szervezés függvénye egy üzemtervnek, akár egyes üzembről, akár országos irányításról van szó. Az egységes és sokoldalú üzemterv alapja viszont maga a mezőgazdaság, és az érdekében végzett technikai munkálatoknak hozzá kell alkalmazkodniuk. Természetes tehát, hogy a mérnöknek, aki mezőgazdaságban dolgozik, elsősorban az üzemmenetet kell áttekintenie, de ehhez jól megalapozott és kellő gyakorlattal társult mezőgazdasági tanulmányokra van szüksége.

A Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen van a mérnöki és közgazdasági karokon kívül egy „Mezőgazdasági és Állatorvosi“ kar is, melyről az említett „Gazdamérnök“ című cikk nem emlékezett meg, pedig a „Mezőgazdasági osztály“ nagyszámú hallgatót képez ki a mezőgazdasági tudományok legmagasabb fokán 8 féléven keresztül „okleveles mezőgazdává“, további két félév alatt pedig mezőgazdasági szaktanárrá azokat, akik ebben az irányban tanulnak tovább. Érdekes, hogy a „Gazdamémők“ c. cikk szerzőjének ez nem tűnt fel, de érthető is. Külföldön u. i. a műszaki főiskolákhoz csatolt mezőgazdasági fakultások hallgatói agromérnöki, vagy ehhez hasonló mérnöki oklevelet kapnak. Ilyet kaptak pl. Romániában a temesvári műegyetem kolozsvári mezőgazdasági fakultásán végzett agronomok, vagy a belgrádi műegyetemen végzett mezőgazdák is. A Budapesten tanult okleveles mezőgazdákat laikusok gyakran közgazdákkal tévesztik össze. Talán a címzés az oka? Valószínű. Megvan azonban a lehetőség ennek a kiküszöbölésére. Semmi mást nem kell tenni, mint a mezőgazdasági fakultást agromérnöki irányban tovább fejleszteni oly módon, hogy kellő műszaki képzettségű mezőgazdák, „mezőgazdasági mérnökök“, vagy „agromémők“ tölthessék be a mezőgazdaságfejlesztéssel kapcsolatban a földbirtokrendezési, talajjavítási és mezőgazdasági

ipari téren annyira hiányzó — alapos mezőgazdasági képzettséggel rendelkező — szakmérnökök helyét. Megokolja ezt a milliárdos mezőgazdaság-fejlesztési terven kívül az előreláthatóan tartós mémökhány, melyet ma már középfokú mérnökképzéssel kísérlelnék megoldani. Mezőgazdasági mérnökök nélkül az ország talajfelvétele és állandó megyei talajvizsgáló laboratóriumok is nehezen valósíthatók meg; mert itt — ahol az agromérnök teljes munkát végezhetne — ennek hiányában két-két embert kell alkalmazni, éspedig egy általános mérnököt, illetőleg vegyészmérnököt (vagy vegyészt) és egy kellő üzemi ismeretekkel rendelkező mezőgazdát. A mezőgazdasági iparban elég, ha a cukor-, szesz- és malomiparban mutatunk rá az agromérnök jövőjére.

A meglévő mérnöki fakultások széttagolása nem látszik kedvező megoldásnak. Maga az általános mérnöki osztály is négy tagozatra (geodéziai, magasépítési, vízépítési és vasútépítési) oszlik. A kultúrmérnök¹ cím viszont — amely elnevezést rendszerint az általános mérnök fogalmával cserélik össze — a vízügyi státusban lévő olyan mérnökök elnevezése, akik oklevelük megszerzése után egyéves, illetve ma már csak 3 hónapos gazdasági továbbképzést nyertek a moson-magyaróvári Gazdasági Főiskolán. Mindez azonban még nem jelent mezőgazdasági mérnököt. A „mezőgazdasági mérnöknek“ vagy „agromérnöknek“ a rövid, de célszerű mérnöki tanulmányokon kívül olyan alapos mezőgazdasági tanulmányokra van szüksége, melyeket a Műegyetem Mezőgazdasági Osztályán bizonyosan elnyerhet. A műegyetemi mezőgazdák a röviden fel sem sorolható természettudományi, mezőgazdasági, biológiai, jogi, közgazdasági, politikai és üzemeni tárgyakon kívül műszaki jellegű tárgyakat is hallgatnak, mint pl. földmérést, kultúrtechnikát, mezőgazdasági géptant, mezőgazdasági iparokat és ezekhez kapcsolódóan oly tárgyakat, melyek az egyes mérnöki fakultásoknak is tananyagát alkotják, mint kémiát, fizikát, geológiát, közettant, éghajlattant, talajtant és számos, ezekhez fűződő laboratóriumi foglalkozást is végeznek.

A harmadik tanulmányi évben érdeklődés szerint szétválak a hallgatóság és maga választotta szemináriumokban és laboratóriumokban készül a doktorátusra, melyet oklevél birtokában elnyerhet. Van, akit szaktanári továbbképzőbe visznek törekvései, de egyelőre nincs meg a lehetőség arra, hogy a műszaki irányban érdeklődők elnyerhessék továbbképzésüket, bár a kultúrmérnök-képzés megadja a példát a kérdés fordított megoldására, vagyis agromémök-nevelésre a Műegyetem keretén belül. Még egy jelentős ok szól a felsoroltakon kívül egy ily megoldás mellett. A mezőgazdaságban — különösen a tervgazdálkodás felé haladó államban — a mezőgazdasági igazgatás bonyolult volta a mezőgazdaság egyes ágazatainak teljes áttekinthetőségét kívánja meg és csak az igazgatásban való jártasság ad lehetőséget az agrotechnikai munkák helyes megoldására, természetesen az üzemi szempontok hasonló tájékozottságú figyelembevételével.

Az elmondottak készítették arra a Műegyetem Mezőgazdasági Osztályának ifjúságát, hogy ma, a mezőgazdasági szakoktatás szemellátható és természetszerű fejlődése idején, kérelemmel forduljon a Műegyetem Tanári Karához az „agromémöki“ továbbképzés megvalósítása tárgyában. Reméljük, hogy kérelmünk meghallgatásra talál és így a közel jövőben a sokszor elmaradottság vádjával illetett magyar mezőgazdaság égető műszaki problémáinak megoldásában jól megalapozott mezőgazdasági tudással rendelkező, műszaki szakképzettségű fiaival „agromérnökök“ vállalhatják a magyar mezőgazdaság fejlesztésének nehéz, de reményteljes munkáját.

BÁNHIDI ZOLTÁN

¹ Csúnya kifejezés, mint minden olyan összetételi melynek előtagja ez a magyar nyelvből teljesen hiányzó „kultúr“ szó. (Szerk.)